

วารสารนวัตกรรมองค์การและการจัดการ

Journal of Organizational Innovation and Management

<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JOIM>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

Factors Affecting the Implementation of Internal Supervision in
Quality Schools under the Secondary Educational Service Area Office
Phitsanulok Uttaradit

ธีรพงศ์ สathan^{1*}, สธิรพร ชาวนชัย²Theeraphong Sathan^{1*}, Sathiraporn Chaowachai²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร^{1,2}, ประเทศไทยFaculty of Education, Naresuan University^{1,2}, Thailand

Received: November 4, 2025 Revised: November 20, 2025 Accepted: November 20, 2025 Published: November 25, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 296 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และสุ่มแบบแบ่งชั้นสำหรับครู จำนวน 260 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.27$) 2) ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยการประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.27$) 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์อยู่ระหว่าง 0.616–0.751 โดยปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด และ 4) การถดถอยพหุคูณพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.811 มีอำนาจพยากรณ์ (R) ได้ร้อยละ 65.70 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.281

Keywords: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน การดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนคุณภาพ

Abstract

The objectives of this article were 1) to study the factors affecting internal supervision practices of quality schools 2) to examine the internal supervision practices of quality schools 3) to investigate the relationships between the factors affecting internal supervision practices of quality schools and 4) to develop a prediction equation for the factors affecting internal supervision practices of quality schools under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit. The sample consisted of 296 school administrators and teachers, determined using Krejcie and Morgan's table. The administrators, totaling 36 persons, were selected through purposive sampling, while the 260 teachers were selected using stratified random sampling. Data were collected using a questionnaire on factors affecting internal supervision practices of quality schools under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit. Data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient, and standard multiple regression analysis.

The findings revealed that 1) the overall level of factors affecting internal supervision practices of quality schools was high, with personnel-related factors having the highest mean score ($\bar{x} = 4.27$) 2) the overall level of internal supervision practices of quality schools was high, with evaluation and improvement of supervision having the highest mean score ($\bar{x} = 4.27$) 3) the correlation coefficients of the predictor variables ranged from 0.616 to 0.751, with academic administration system factors showing the highest correlation; and 4) the multiple regression analysis indicated four significant predictors at the .05 level administrators' leadership, work motivation, academic administration system, and personnel participation in supervision. The multiple correlation coefficient (R) was 0.811, with a predictive power of 65.70 percent and a standard error of estimate of 0.281.

Keywords: Factors Affecting Internal Supervision, Implementation of Internal Supervision, Quality Schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การจัดการศึกษาท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและปัญหาต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา อีกทั้งคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานที่กำหนด นโยบายระดับชาติมีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยผ่านกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการด้านงานวิชาการอันเป็นงานหลักสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้และคุณภาพ

ของผู้เรียนที่บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา (จิตติมา วรณศรี, 2568) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสมดุลในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ทั้งการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้จะต้องอาศัยการนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามการทำงานของครูและบุคลากร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถร่วมกันวางแผน ปฏิบัติ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้คำปรึกษาและการสร้างแรงจูงใจให้แก่ครูผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญในการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษากำหนดไว้ (สกริพร เขาวนชัย, 2568) เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับติดตามอย่างเป็นระบบผ่านการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งให้สถานศึกษาทุกแห่งบริหารจัดการด้านวิชาการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) หนึ่งในกลยุทธ์สำคัญของ สพฐ. คือ การพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยบูรณาการกับการบริหารงานวิชาการและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่อยู่ภายใต้การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมกันให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา (สกริพร เขาวนชัย, 2568) โดยการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผน ติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และชุมชน ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน เช่น อังคสิทธิ์ ภูผิวนัน (2562), แสงระวี แนวสวัสดิ์ (2565), และกนก รัฐธรรมรักษ์ (2567) สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ และด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ

นอกจากนี้ นโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เป็นนโยบายด้านการศึกษาของคณะรัฐมนตรี โดยเป็นหนึ่งในนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) เพื่อนำร่องการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ สนับสนุนโครงการพื้นฐานสี่ อุปกรณ์และงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อร่วมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (ภูธร จันทะหงษ์ ปุณยจรัสธำรง, 2567)

ในบริบทของนโยบายนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยเน้นย้ำเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2568) โดยแนวทางการพัฒนานี้จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการยกระดับ สมรรถนะผู้เรียนที่กำลังเป็นกรอบปฏิรูปการศึกษาระดับประเทศ และพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะสู่ห้องเรียน ดังนั้น การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพ และพัฒนาทักษะของครูและบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ด้านการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ความหลากหลายของบริบทสถานศึกษา การขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ความไม่ต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศ การขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของบุคลากร รวมถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2568) ขณะเดียวกัน ผลการติดตามเชิงประจักษ์ในกลุ่มโรงเรียนคุณภาพชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมักมีลักษณะร่วม เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่เข้มแข็ง ระบบ PLC ที่มีความต่อเนื่อง และแรงจูงใจภายในของครูต่อการพัฒนาวิชาชีพ ในทางตรงข้าม โรงเรียนหลายแห่งกลับประสบปัญหา เช่น การขาดเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา เนื่องจากภาระงานที่มาก การนิเทศภายในที่ยังเน้นการปฏิบัติตามหน้าที่มากกว่าการให้คำปรึกษาเชิงพัฒนา และการขาดการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามบริบทจริง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเชิงวิชาการในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพในพื้นที่ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อเติมเต็มช่องว่างความรู้ และสนับสนุนการออกแบบแนวทางการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์” เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในและนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานการนิเทศภายใน

ของโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน

การสังเคราะห์ ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของ กรวีร์ เกษบรรจง (2557) อัศวิน วิภาดา (2557) ณัฐรวี จิตตะ (2560) ตรียาภรณ์ จันทวงศ์ (2561) อังคสิทธิ์ ภูผิวนัน (2562) ปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) อธิฐ แยมยิ้ม (2563) แสงระวี แนวสวัสดิ์ (2565) ประทุมทิพ ตอนโคกสูง (2566) และกนกรัฐ ธรรมรักษ์ (2567) พบว่ามีจำนวน 22 ปัจจัย ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่มีความถี่ 5 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัย สรุปได้ว่า ปัจจัยส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน มี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ และ 4) ด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ

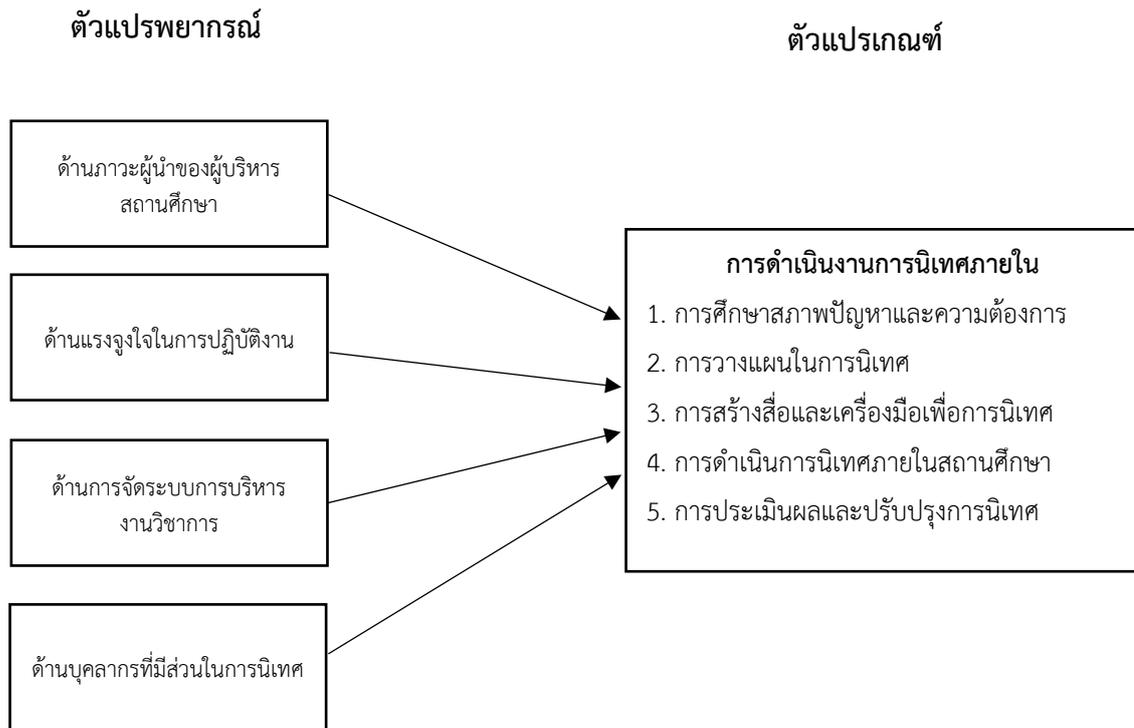
แนวคิดการดำเนินงานการนิเทศภายใน

การสังเคราะห์ ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของ จิตติมา วรณศรี (2557) จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) ธิดาวัลย์ อุ่นกอง (2568) และสถิรพร เขาวนชัย (2568) พบว่ามีจำนวน 9 กระบวนการ ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่มีความถี่ 3 ขึ้นไป มาใช้ในการวิจัย สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนในการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ 4) การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 5) การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์” ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ดั่งภาพ 1

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตดิตถ์ที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ซึ่งมีทั้งหมด 18 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) จำนวน 832 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 53 คน และครู 779 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตดิตถ์ที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จำนวน 296 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 36 คน และครู 260 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึง สถิรพร เขาวนชัย, 2561) และเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน รวมจำนวน 36 คน และเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นครู จากทั้งหมด 18 โรงเรียน จำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ปรากฏว่าได้ค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6-1.0

2. ค่าอำนาจจำแนก หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลอง (try-out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.60-0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้ 1) ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ 3) ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 296 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพและระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก

อูตรดิตถ์ ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

4) วิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor : VIF ด้วยเกณฑ์ค่า Tolerance ต้องมากกว่า 0.1 และค่า VIF ต้องไม่เกิน 10 (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556) และ

5) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์ ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์ สามารถสรุป ดังตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน ของโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
1	ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	4.19	0.58	มาก
2	ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	4.18	0.55	มาก
3	ด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ	4.14	0.58	มาก
4	ด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ	4.27	0.50	มาก
	รวม	4.19	0.47	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

2. ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อูตรดิตถ์

ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถสรุป ดังตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ข้อ	การดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียน		$\bar{X}$	SD.	ระดับ
	คุณภาพ	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา			
	มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์				
1	การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ		4.11	0.54	มาก
2	การวางแผนในการนิเทศ		4.15	0.58	มาก
3	การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ		4.13	0.62	มาก
4	ด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ		4.14	0.56	มาก
5	การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ		4.27	0.50	มาก
	รวม		3.99	0.46	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา คือ การวางแผนในการนิเทศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถสรุป ดังตาราง 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1.000				
X_2	.710**	1.000			
X_3	.741**	.763**	1.000		
X_4	.481**	.504**	.531**	1.000	
Y	.661**	.697**	.751**	.616**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.616 – 0.751 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.751 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.697 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.661 และต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.616 ตามลำดับ ทั้งนี้ ค่าความสัมพันธ์ทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทุกด้านในกระบวนการนิเทศภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ

นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.616 – 0.751 ซึ่งตัวแปรพยากรณ์แต่ละคู่ มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง และสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ด้วยค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวมีความเป็นอิสระต่อกัน และไม่เกิดภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระของตัวแปรพยากรณ์ ค่าสถิติ Tolerance และ Variance Inflation Factor: VIF

ที่	ตัวแปรพยากรณ์	Collinearity Statistics	
		Tolerance	VIF
1	ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	0.397	2.519
2	ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.365	2.741
3	ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ	0.324	3.082
4	ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ	0.687	1.455

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว มีค่า Tolerance ต่ำสุด คือ 0.324 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมากกว่า 0.1 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.455 - 3.082 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวมีความเป็นอิสระต่อกัน จึงไม่เกิดภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

4. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถสรุป ดังตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยในสมการพยากรณ์การดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X ₁)	.098	.045	.118	2.170*	.031
ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X ₂)	.168	.049	.194	3.408*	.001
ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ (X ₃)	.310	.049	.377	6.265*	.001
ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ (X ₄)	.247	.039	.261	6.301*	.001
R = 0.811 R ² = 0.657 R ² adj = 0.653 SE _{est} = 0.28110 F = 139.518** a = 0.712					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X₁) ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (X₂) ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ (X₃) และปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ (X₄) ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.811 มีอำนาจพยากรณ์ (R²) ได้ร้อยละ 65.70 มีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.281

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน ของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ส่งเสริมให้ครูมีบทบาทร่วมในกระบวนการนิเทศมีการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเชิงวิชาชีพและมีระบบสนับสนุนผ่านชุมชนการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการนิเทศแต่มีบทบาทเป็นผู้ร่วมพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐวี จิตตะ (2560, น.37) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมภายในสถานศึกษาที่เป็นการส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือและการแก้ปัญหาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียน การสอนและเสริมสร้าง พัฒนาการเรียนให้นักเรียนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของปรกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่าปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด และสอดคล้องกับอิฐ แยมยิ้ม (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากร

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการบริหารงานวิชาการในหลายโรงเรียนยังคงดำเนินงานเชิงโครงสร้างมากกว่าการบูรณาการเชิงระบบ กล่าวคือ มีการกำหนดหน้าที่และแผนงานไว้อย่างชัดเจน แต่การนำผลจากกระบวนการนิเทศภายในไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เชิงลึกยังไม่ต่อเนื่องหรือไม่เป็นระบบเชื่อมโยงสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐระวี จิตตะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ : โรงเรียนแม่อาววิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ : โรงเรียนแม่อาววิทยาคม พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสอดคล้องกับอังคิตร ภูผิวนัน (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และสอดคล้องกับปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ผลการศึกษาระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 การดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลและปรับปรุงการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนคุณภาพมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงงานอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานผล การนิเทศ การสะท้อนผลกลับสู่ผู้ปฏิบัติ รวมถึงการนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาในรอบถัดไปอย่างเป็นลำดับขั้น การดำเนินงานเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมทั้งด้านโครงสร้างและกระบวนการบริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของจูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559, น.47) กล่าวว่า การประเมินและรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งในระดับโรงเรียน กลุ่มงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าของโครงการนิเทศ เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของจุดประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารรับทราบผลของการดำเนินงาน สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567, น.6) กล่าวว่า การประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งตรวจสอบความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยผลการประเมินที่ได้จะถูกรวบรวมและจัดทำเป็นรายงานเพื่อสะท้อนปัญหา กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น อันเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสธิพร เชาวน์ชัย (2568, น.120) กล่าวว่า การประเมิน และปรับปรุงการนิเทศ เป็นการนำผลการนิเทศและสิ่งที่เกิดจากการสะท้อนผลการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนรู้อุหรือการปฏิบัติงาน จัดทำรายงานผลการนิเทศ นำเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาครั้งถัดไป

2.2 การดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การสำรวจข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์ปัญหาหยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเท่าที่ควร ทำให้ข้อมูลที่ได้ยังไม่สะท้อนสภาพปัญหาเชิงลึกตามสภาพจริงของครูและบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับจุไรรัตน์ สุธรรง (2559, น.47) กล่าวว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น เป็นการค้นหาข้อมูลซึ่งเป็นปัญหาหรือสิ่งที่ยังบกพร่องที่ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งจะต้องหาออกมาให้ได้ว่าปัญหาหรือข้อบกพร่องใดมีความจำเป็นที่ต้องหาทางแก้ไขปรับปรุง และการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนใช้เป็นองค์ประกอบในการจัดทำโครงการปฏิบัติงาน รวมถึงโครงการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งชี้ว่า การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเป็น ขั้นตอนสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบกระบวนการนิเทศ หากโรงเรียนให้ความสำคัญในขั้นตอนนี้ไม่เพียงพอ ย่อมส่งผลให้การนิเทศไม่สามารถตอบสนองต่อความจำเป็นจำเป็นของครูอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563, น.17) กล่าวว่า ในการดำเนินงานของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการทำงาน ซึ่งการศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน จะช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น สาเหตุที่คะแนนด้านนี้ต่ำที่สุดจึงสะท้อนว่าหลายโรงเรียนยังขาดกลไกการเก็บข้อมูลเชิงระบบและเครื่องมือที่ช่วยระบุปัญหาเชิงลึก ซึ่งส่งผลให้การนิเทศแม้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากแต่ยังไม่สามารถเข้าถึงสาระของปัญหาที่แท้จริงได้เท่าที่ควร

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพกับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในกับการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.616 – 0.751 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ซึ่งปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ และการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป็นฐานข้อมูลเชิงระบบที่ถูกนำมาใช้เพื่อกำหนดทิศทางการนิเทศภายในอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ การนิเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมีเป้าหมายและสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของธิดาวัลย์ อุ๋นกอง (2568, น.35) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ความคล่องตัวและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการสนับสนุนการดำเนินการตามขอบข่ายด้าน

วิชาการ เพื่อให้มั่นใจการจัดและให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้เรียนและชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป้าหมายสูงสุดคือเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสตีพร เซวาน์ชัย (2568, น.10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการและสถานศึกษามีความสำคัญในการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษากำหนดไว้

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศ หรือมีบทบาทต่อการนิเทศในเชิงปฏิบัติไม่มากเท่าที่ควร จึงยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนการนิเทศ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ส่งผลให้การนิเทศภายในยังคงเป็นภาระและหน้าที่หลักของผู้บริหารและคณะกรรมการในนิเทศ มากกว่าที่จะเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของครูและบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับอังคิตร ภูผิวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ที่พบว่า บุคลากรเป็นเงื่อนไขหนึ่งของความสำเร็จในการนิเทศภายใน สอดคล้องกับปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ควรใช้เทคนิคการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ตามความถนัดระหว่างครูรุ่นเก่าและครูรุ่นใหม่ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น รวมถึง สอดคล้องกับอัฐ แยมยิ้ม (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ที่พบว่า การนิเทศภายในจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อครูสามารถมีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้รับการนิเทศเท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดของธิดาวลัย อุ่นกอง (2568, น.174) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา งานในวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สตีพร เซวาน์ชัย (2568, น.110) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอน ร่วมกันให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการการเรียนรู้และการบริหารจัดการภายในสถานศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา

4. ผลการศึกษาการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการนิเทศภายในที่มีคุณภาพ

เนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะสามารถกำหนดทิศทาง ขับเคลื่อน และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ทำให้ครูยอมรับกระบวนการนิเทศในฐานะเครื่องมือที่ส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มากกว่ามองว่าเป็นการควบคุมหรือประเมินผลงาน ภาวะผู้นำจึงไม่เพียงส่งผลในเชิงโครงสร้าง แต่ยังส่งผลเชิงพฤติกรรมต่อแรงจูงใจและความผูกพันในการพัฒนางานด้านวิชาการของครู ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับตรียาภรณ์ จันทวงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตทั้ง คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่งผลต่อการนิเทศภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเท่ากับ .814 และประสิทธิภาพการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ตได้ร้อยละ 81.40 สอดคล้องกับประทุมทิพ ตอนโคกสูง (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในในกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .986 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.36 และสามารถพยากรณ์การนิเทศกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 98.60 และสอดคล้องกับกนกัรรฐ ธรรมรักษ์ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .803 ค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับ .779 และทำนายประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 77.90

4.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายนการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจเป็นพลังผลักดันสำคัญที่ทำให้ครูและบุคลากรยอมรับและมีความเต็มใจในการเข้าร่วมกระบวนการนิเทศภายในอย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่เพียงเพราะหน้าที่ตามโครงสร้างของงาน แต่เกิดจากความเชื่อว่าการนิเทศจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการสอนและผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยตรง เมื่อครูรู้สึกได้รับการสนับสนุน ยอมรับ และได้รับโอกาสพัฒนาตนเอง ความร่วมมือในการนิเทศจึงเกิดขึ้นอย่างสมัครใจ ส่งผลให้การนิเทศมีความต่อเนื่องและเกิดผลจริง ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับอังคิตรี ภูผาพันธ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจูงใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .332 และสามารถพยากรณ์การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ร้อยละ 86.00 และสอดคล้องกับแสงระวี แนวสวัสดิ์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .725 และอธิบายความแปรปรวนการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 52.6

4.3 ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศภายในที่มีประสิทธิผล ต้องตั้งอยู่บนระบบวิชาการที่มีความชัดเจน และเป็นระบบ เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาและเป็นฐานสำคัญของคุณภาพผู้เรียน การที่โรงเรียนมีการวางแผน จัดโครงสร้าง กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนใช้ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการเป็นตัวขับเคลื่อน จะทำให้การนิเทศไม่ใช่เพียงกิจกรรมเชิงเอกสาร แต่เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การสอนอย่างเป็นระบบ ระบบวิชาการที่เข้มแข็งจึงช่วยให้การนิเทศมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน สามารถติดตาม ตรวจสอบ และสะท้อนผลได้อย่างมีมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้อง สอดคล้องกับ ตรียาภรณ์ จันทร์ทวงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .814 และประสิทธิภาพการทำนายกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาภูเก็ตได้ร้อยละ 81.40 และสอดคล้องกับอังคิตร ภูวิวัฒน์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .332 และสามารถพยากรณ์การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ร้อยละ 86.00

4.4 ปัจจัยด้านบุคลากรที่มีส่วนในการนิเทศ เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรเป็นกลไกสำคัญเชิงปฏิบัติที่ทำให้ระบบนิเทศเกิดขึ้นจริงในห้องเรียน เพราะแม้จะมีภาวะผู้นำของผู้บริหารและมีระบบวิชาการที่ชัดเจนแต่หากบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศหรือครูผู้นิเทศไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในหรือขาดทักษะในการให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และสะท้อนผลอย่างสร้างสรรค์ ระบบนิเทศก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพได้ ดังนั้น บุคลากรที่มีความรู้เข้าใจกระบวนการนิเทศ และมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาวิชาชีพ จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การนิเทศภายในเกิดความต่อเนื่อง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับอัศวิน วิภาดา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .822 และค่าประสิทธิภาพในการทำนายเท่ากับ .675 และสอดคล้องกับอัฐ แยมยัม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .869 และค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับ .755

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่ พบว่า ปัจจัยด้านการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ มีอิทธิพลสูงสุดต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในตามสมการพยากรณ์ ดังนั้น โรงเรียนควรมุ่งพัฒนาระบบวิชาการที่มีความเป็นระบบและเชื่อมโยงการใช้งานจริง ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยการกำหนดขั้นตอนการนิเทศภายในที่ชัดเจน การวางแผนการนิเทศตามรอบการทำงาน และการใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู และผลการสังเกตการสอน มาเป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์ วางแผน และปรับปรุงการนิเทศ การพัฒนาเช่นนี้ไม่เพียงแต่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสถิติที่ชี้ว่าระบบวิชาการเป็นตัวแปรที่มีผลมากที่สุด แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเชิงระบบที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศ มีระดับเฉลี่ยต่ำสุด แต่มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ในระดับสูงรองลงมา ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของบุคลากรในกระบวนการนิเทศ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรผู้ทำงานด้านการนิเทศภายในให้มีความพร้อม โดยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน การสังเกตชั้นเรียน การให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ และการสะท้อนผลอย่างสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน จะช่วยให้บุคลากรเกิดความมั่นใจและสามารถยกระดับคุณภาพการนิเทศภายในได้ตามทิศทางที่สมการพยากรณ์ระบุว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายใน

1.3 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อวางกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัด เช่น การกำหนดมาตรฐานการนิเทศภายใน การพัฒนาหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศ และการกำกับติดตามคุณภาพของโรงเรียน โดยใช้สมการพยากรณ์เป็นฐานหลักของการออกแบบเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะช่วยให้การกำหนดนโยบายระดับพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์และตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนในสังกัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง ไปยังโรงเรียนประเภทอื่น ๆ หรือสังกัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศภายในในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อค้นพบที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเสริมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน ที่ไม่ได้รวมอยู่ในงานวิจัยครั้งนี้ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ความเป็นผู้นำเชิงดิจิทัล หรือวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคุณภาพในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

บรรณานุกรม

- กนกรัฐ ธรรมรักษ์. (2567). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 21(92), 49-50.
- กรวีร์ เกษบรรจง. (2557). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(1), 77-79.
- จิตติมา วรณศิริ. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิตติมา วรณศิริ. (2568). *การบริหารจัดการสู่คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ณัฐวี จิตตะ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ : โรงเรียนแม่อาวยวิทยาคม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ตรียาภรณ์ จันทร์ทวงศ์. (2561). ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 14(1), 129-137.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2556). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ตักศิลาการพิมพ์.
- ธิดาวลัย อุ่นกอง. (2568). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษายุคดิจิทัล*. ดีเซมเบอร์รี่.
- ปกรณพงศ์ อินทองแก้ว. (2563). *ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทุมทิพ ตอนโคกสูง. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน สายหยุด จำปาทอง (บ.ก.), มิติใหม่ของโลกภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : ความท้าทายและโอกาส*, น. 297-300. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ภูธร จันทร์หงษ์ ปุณยจรัสธารง. 5 กุมภาพันธ์ 2567. นโยบายและแนวทางขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ”. ใน อัมพร พิณะสา (ประธาน), *การประชุมทางไกลผ่านระบบ Zoom Cloud Meeting การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” (Symposium)*. ห้องประชุมปฏิบัติการ DOC อาคาร สพฐ. 5 ชั้น 9, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สธิรพร เขาวนชัย. (2568). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). การพิมพ์ต่อทคอม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์.

แสงระวี แนวสวัสดิ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แนวทางการสร้างความเข้มแข็ง
การนิเทศภายในสถานศึกษา. (เอกสารลำดับที่ 10/2567). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน.

อังคณา ภูผาพันธ์. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ฉบับเสริม ธันวาคม 2562, 59-60.

อัศวิน วิภาดา. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อิฐ แยมยิ้ม. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 22(2), 67-68.

ข้อมูลติดต่อ

1. นายธีรพงศ์ สถาน

E-mail: theeraphongs67@nu.ac.th

สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย

E-mail: sathirapornc@nu.ac.th

สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร